

Funded by
the European Union

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Solidarity Fund PL
in Moldova

REȚEAUA NAȚIONALĂ
DEZVOLTARE RURALĂ
LEADER

STRATEGIA SATULUI INTELIGENT

LARGA

2025-2029

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectelor „EU4Moldova Rezilientă: Stat sigur, comunități puternice”, finanțat de Uniunea Europeană, și „LEADER pentru Moldova Rurală”, finanțat de USAID, și implementate de Solidarity Fund PL în Moldova. Parteneri strategici - Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER în Republica Moldova. Conținutul reflectat în document aparține autorilor și nu reflectă neapărat viziunea partenerilor menționați.

Cuprins

Cuprins	3
I. INTRODUCERE	4
II. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE ÎN DEZVOLTAREA STRATEGIEI	5
2.1. Implicarea comunității și a părților interesate	5
2.2. Construirea de parteneriate	7
2.3. Activități de diseminare și informare a cetățenilor	8
III. CARACTERISTICILE CHEIE ALE SATULUI ȘI ANALIZA	9
3.1. Descrierea satului	9
3.2. Legături cu alte strategii de dezvoltare, documente	13
3.3. Provocările principale	14
3.4. Avantajele și oportunitățile principale	15
3.5. Analiza SWOT	16
IV. LOGICA DE INTERVENȚIE	18
4.1 Obiectivul general	18
4.2 Obiectivele specifice și operaționale ca răspuns la analiza SWOT	19
4.3. Schema strategiei/modelul de implementare vizualizat	23
4.4. Soluții inteligente: acțiuni, realizări și rezultate	24
V. MANAGEMENT ȘI MONITORIZARE	30
5.1. Procesul de management și abilitare	30
5.2. Monitorizarea și evaluarea strategiei	34
Anexa 1. Lista activităților de implicare comunitară în cadrul procesului de elaborare a Strategiei	35
Anexa 2. Proiecte implementate de Primăria comunei Larga 2011-2024	37
Anexa 3. Lista membrilor GIL	45

I. INTRODUCERE

Proiectul „EU4Moldova Reziliență: Stat sigur, comunități puternice”, finanțat de Comisia Europeană prin Serviciul Instrumente de Politică Externă (FPI) și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova, introduce conceptul de Sate Inteligente ca parte a eforturilor de dezvoltare durabilă în Republica Moldova. Acest proiect, lansat în contextul intensificării procesului de integrare europeană a țărilor și al creșterii amenințărilor geopolitice, urmărește consolidarea rezilienței comunităților rurale prin oportunități de dezvoltare locală și soluții inovatoare.

În colaborare cu parteneri strategici, precum Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER, conceptul de Sate Inteligente produs să propună transformarea localităților rurale din Moldova în comunități moderne, reziliente și conectate, prin utilizarea tehnologiilor digitale și mobilizarea resurselor locale.

Elaborarea strategiei Sat Inteligent pentru comuna Larga s-a bazat pe un proces participativ, incluzând mai multe etape esențiale. Activități au început cu identificarea nevoilor și provocărilor locale prin organizarea de consultări publice, ateliere interactive și aplicarea unor chestionare în rândul cetățenilor. Implicarea activă a autorităților locale (APL), a sectorului privat și a organizațiilor societăților civile a fost crucială pentru colectarea ideilor publice și prioritizarea soluțiilor inovatoare.

Echipa de experți a avut un rol esențial în ghidarea procesului de elaborare a strategiei, oferind mentorat și transfer de cunoștințe prin prezentarea unor bune practici europene în domeniul Satelor Inteligente. Vizitele de studiu și sesiunile de formare au contribuit la consolidarea capacităților administrațiilor publice locale (APL), facilitând înțelegerea și aplicarea unor soluții inovative. În plus, colaborarea strânsă cu Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER a permis adaptarea acestor soluții la realitățile și nevoile specifice ale comunității din Larga, asigurând astfel un proces de implementare eficient și sustenabil.

Satul Larga a ales să participe la proiectul dat din dorința de a depăși într-un mod inovativ provocările cu care se confruntă comunitățile rurale din Moldova: migrarea forței de muncă, infrastructura insuficientă, accesul limitat la servicii publice și lipsa unor oportunități economice diversificate. Prin implicarea în proiect, Larga propune să devină un model de dezvoltare durabilă și inovatoare, valorificând resursele naturale, culturale și umane locale.

Decizia a fost susținută de dorința de a îmbunătăți calitatea vieții pentru locuitori, de atrage investiții și de stimulare a turismului cultural și rural, contribuind astfel la creșterea coeziunii sociale și economice.

Pentru comunitatea din zona, Satul Inteligent reprezintă o localitate care adoptă soluții inteligente și sustenabile pentru a răspunde nevoilor actuale și viitoare ale locuitorilor. Acest concept îmbină valorile tradiționale ale satului cu inovația tehnologică, susținând dezvoltarea economică, socială și ecologică.

Un Sat Inteligent înseamnă servicii publice digitale, infrastructură modernizată, gestionare eficientă a resurselor naturale și un mediu în care să participe activ la procesele decizionale. Prin implementarea acestei strategii, Larga propune să devină o comunitate model, atractivă atât pentru locuitori, cât și pentru investitori și turiști.

II. IMPLICAREA PĂRȚILOR INTERESATE ÎN DEZVOLTAREA STRATEGIEI

2.1. Implicarea comunității și a părților interesate

Procesul de elaborare a Strategiei SMART Village pentru localitatea Larga a fost bazat pe o abordare participativă, implicând activ membrii comunității și alte părți interesate relevante (lista activităților desfășurate vezi în Anexa 1). Un element central al acestui demers a fost formarea **Grupului de Inițiativă Locală (GIL)**, care a avut rolul de coordonare și facilitare a activităților strategice.

Grupul de Inițiativă Locală a fost înființat în urma unei ședințe organizatorice, în care au fost identificați liderii locali, reprezentanți ai autorităților publice, ai sectorului privat și ai organizațiilor non-guvernamentale.

Membrii GIL includ:

- Primarul și consilieri locali, reprezentând autoritatea publică locală.
- Reprezentanți ai sectorului privat, cum ar fi antreprenori locali și administratori ai întreprinderilor.
- Lideri din sectorul educațional și cultural, cum ar fi directorii școlilor și ai Casei de Cultură, cadre didactice și educatori.
- Membri ai comunității civile, inclusiv tineri și persoane din grupuri vulnerabile.

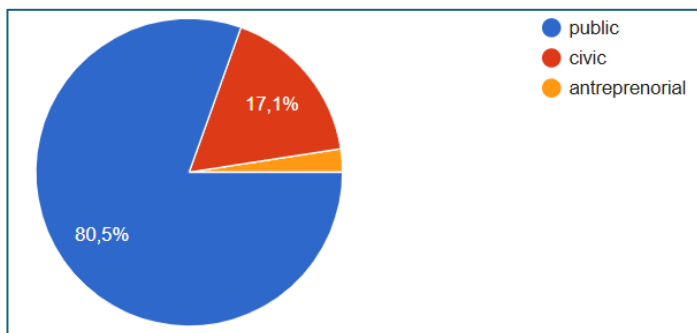

Figura 1. Sondaj de opinii în procesul de elaborare a strategiei. Reprezentarea sectorială

GIL a utilizat metode participative, cum ar fi ateliere de lucru, sondaje și consultări publice, pentru a evalua nevoile și prioritățile comunității. Prin aceste activități, s-au identificat provocările, oportunitățile și resursele

relevante pentru dezvoltarea localității. Implicarea diversificată a asigurat reprezentativitatea nevoilor și intereselor tuturor grupurilor din comunitate.

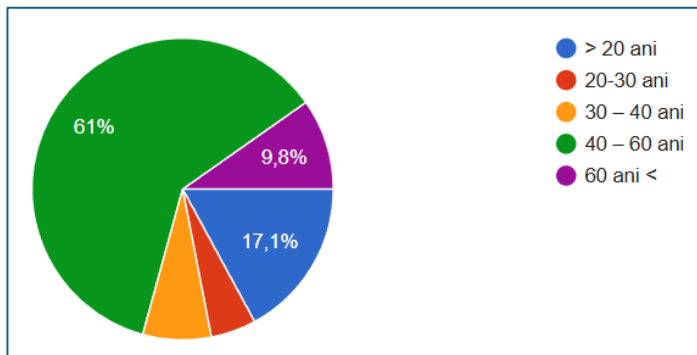

Figura 2. Sondaj de opinii în procesul de elaborare a strategiei. Reprezentativitatea pe vârste

Un sondaj sociologic cu 41 de respondenți a oferit date valoroase privind percepția locuitorilor asupra necesității Programului Sat Inteligent. Astfel, conform rezultatelor:

- 80,5% dintre participanți consideră programul ca fiind necesar sau foarte necesar.

- Principalele probleme identificate includ lipsa locurilor de muncă (63,4%) și infrastructura deficitară (51,2%).
- Cele mai mari oportunități identificate au fost creșterea turismului local (48,8%) și atragerea resurselor externe (31,7%).

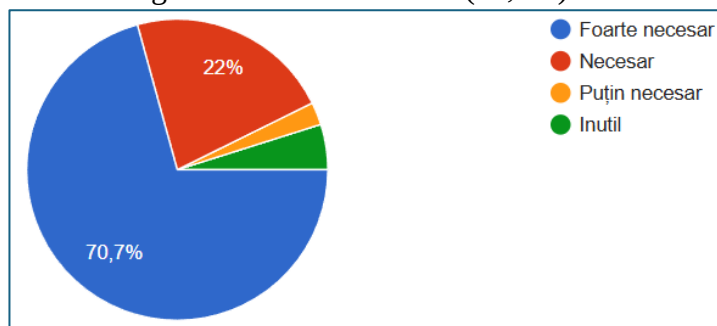

Figura 3. Percepția cetățenilor asupra necesității programului Sat Inteligent

Pentru a asigura o participare cât mai cuprinzătoare și o reprezentare echitabilă a intereselor diferitelor segmente ale comunității, procesul de elaborare a Strategiei Sat

Inteligent a inclus activități dedicate grupurilor specifice.

S-au organizat sesiuni interactive și ateliere special concepute pentru tinerii din comunitate și antreprenorii locali. Aceste evenimente au vizat explorarea oportunităților economice oferite de program, promovarea inovației și identificarea modalităților prin care aceste grupuri pot contribui activ la dezvoltarea localității. Tinerii au fost încurajați să participe la inițiative de voluntariat și să propună idei creative pentru proiecte locale, iar antreprenorii au primit sprijin pentru a identifica oportunități de afaceri, inclusiv în domenii precum turismul, agricultura modernă și comerțul local.

Consultările cu vârstnicii au pus accent pe valorificarea moștenirii culturale a localității și pe nevoile specifice ale acestora. În cadrul acestor discuții, participanții au avut ocazia să contribuie cu cunoștințele lor despre tradițiile locale, patrimoniul cultural și istoria satului. Totodată, s-au discutat aspecte legate de accesul la servicii publice și integrarea acestui grup în activitățile comunitare viitoare.

Au fost organizate activități care să sprijine incluziunea socială și accesul echitabil la informații pentru persoanele din grupuri vulnerabile. Aceste inițiative au vizat crearea unui mediu favorabil participării lor la procesul de elaborare a strategiei și integrarea lor în viitoarele proiecte de dezvoltare locală. Prin sesiuni speciale și consultări directe, membrii acestor grupuri au fost încurajați să-și exprime nevoile și preocupările, contribuind astfel la un proces decizional mai inclusiv.

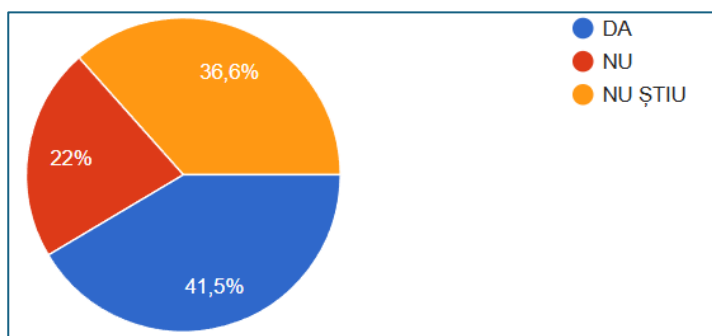

Figura 4. Deschiderea cetățenilor spre implicare voluntară în implementarea proiectelor

Acțiunile desfășurate au generat o participare extinsă din partea comunității, cu o implicare semnificativă a cetățenilor. Deschiderea spre implicare prin

voluntariat este una notabilă, cu 41,5% dintre cetățenii intervievați fiind deschiși să se implice activ în proiectele legate de dezvoltarea locală.

Colaborarea directă cu autoritățile locale a atins un nivel impresionant de 61%, ceea ce reflectă un interes ridicat al comunității pentru implicarea în procesele decizionale și de implementare.

Aceste eforturi au condus la o înțelegere comună a priorităților și necesităților comunității, informații care au fost documentate și integrate în baza de date strategică. Această bază de date reprezintă un instrument valoros pentru monitorizarea și implementarea ulterioară a Strategiei SMART Village.

2.2. Construirea de parteneriate

Procesul de dezvoltare a strategiei a beneficiat de sprijinul mai multor organizații partener, care au oferit expertiză, resurse și sprijin tehnic. Printre partenerii cheie se numără:

- Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER (RNDRL): A oferit sprijin metodologic și acces la bune practici din alte localități.
- GAL „Porțile Nordului”: Colaborarea cu GAL a facilitat schimbul de experiență și coordonarea inițiativelor regionale.
- ONG-uri locale și regionale: Organizații precum AO „Viitor Luminos”, instituțiile locale educaționale au contribuit la mobilizarea comunității și la furnizarea de date și resurse relevante.
- Instituții educaționale și culturale: Școlile și Casa de Cultură au susținut procesul prin organizarea de evenimente și activități comunitare.

Aceste parteneriate au consolidat capacitatea comunității de a dezvolta o strategie realistă, integrată și sustenabilă.

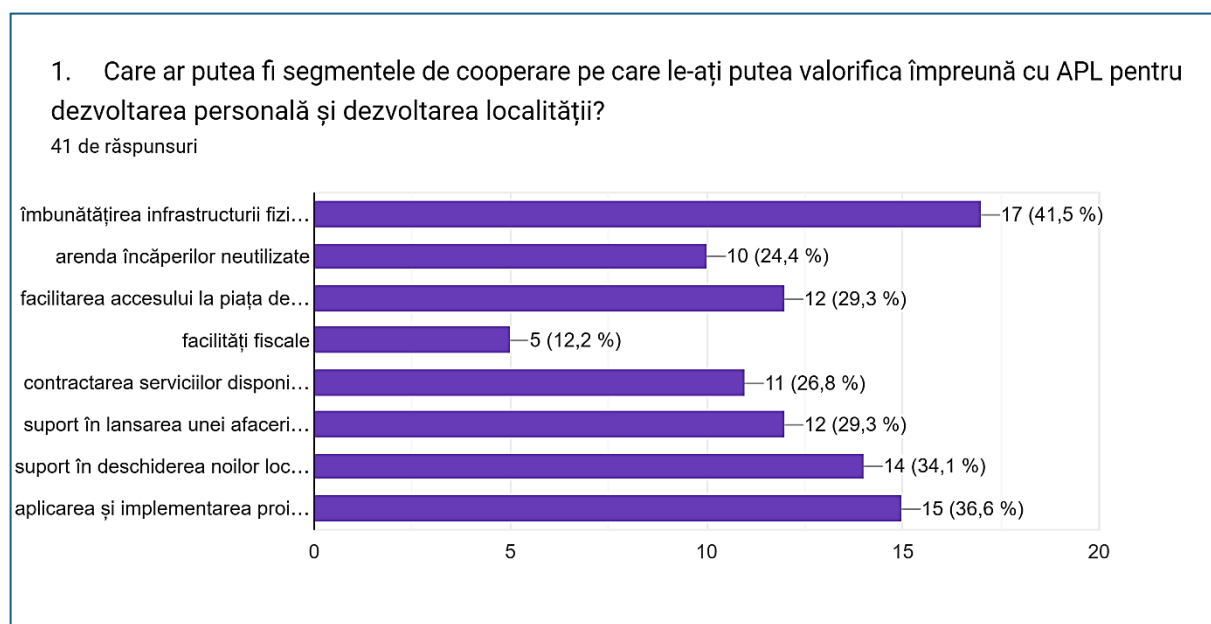

Figura 5. Segmente potențiale de cooperare la nivel local

Procesul de dezvoltare a strategiei Sat Inteligent pentru localitatea Larga a beneficiat de implicarea activă a cetățenilor și de identificarea unor segmente-cheie de cooperare între diferite părți interesate. Conform datelor colectate din chestionarul sociologic, cetățenii au evidențiat mai multe domenii în care parteneriatele între autoritățile publice locale (APL) și comunitate ar putea contribui la dezvoltarea localității:

- Îmbunătățirea infrastructurii fizice (41,5%): Cel mai mare număr de respondenți consideră că investițiile în infrastructura locală, cum ar fi drumurile, trotuarele și rețelele de utilități, reprezintă o prioritate importantă pentru colaborare.
- Aplicarea și implementarea proiectelor (36,6%): Un segment semnificativ al comunității a evidențiat importanța sprijinului tehnic și financiar în implementarea proiectelor de dezvoltare locală.

- Suport în deschiderea noilor locuri de muncă (34,1%): Crearea de noi oportunități economice prin parteneriate public-private a fost recunoscută ca o soluție esențială pentru reducerea șomajului.
- Contractarea serviciilor disponibile la nivel local (26,8%): Respondenții au subliniat importanța utilizării resurselor și expertizei locale în cadrul proiectelor și inițiativelor strategice.
- Facilitarea accesului la piața de desfacere (29,3%): Încurajarea și sprijinirea producătorilor locali în accesarea piețelor regionale și naționale reprezintă o altă direcție de colaborare.
- Arenda încăperilor neutilizate (24,4%): Respondenții au identificat nevoia de valorificare a spațiilor publice neutilizate pentru activități economice, sociale sau culturale.

Aceste domenii de colaborare subliniază necesitatea consolidării parteneriatelor între autoritățile publice, sectorul privat și societatea civilă. Printr-o cooperare activă, localitatea Larga poate valorifica resursele disponibile pentru a răspunde mai eficient provocărilor și nevoilor comunității.

2.3. Activități de diseminare și informare a cetățenilor

Pentru a asigura transparența și implicarea largă a comunității, procesul de pregătire a strategiei a inclus multiple activități de informare și diseminare. Principiile cheie ale acestor activități au fost transparența, accesibilitatea informațiilor și incluziunea.

Au fost utilizate diverse canale pentru a comunica progresul și a mobiliza cetățenii, printre care:

- Rețele sociale: Crearea unui grup pe Viber și utilizarea platformei Facebook pentru distribuirea informațiilor despre strategia SMART Village și invitarea cetățenilor să participe la consultări.
- Sondaje și chestionare: Acestea au fost distribuite atât în format fizic, cât și digital, pentru a colecta opiniile și sugestiile locuitorilor.
- Evenimente publice: Organizarea de ședințe comunitare și ateliere interactive, unde cetățenii au avut oportunitatea să contribuie activ cu idei și să dezbată prioritățile locale.
- Materiale informative: Publicarea unor broșuri și afișe care explică conceptul de Sat Inteligent și importanța acestuia pentru dezvoltarea satului.

Activitățile de diseminare au implicat, de asemenea, sesiuni dedicate pentru grupuri specifice, cum ar fi tinerii, vârstnicii și antreprenorii, asigurând astfel că toți membrii comunității au fost informați și încurajați să participe. În plus, rezultatele consultărilor au fost prezentate public,

subliniind angajamentul pentru o dezvoltare transparentă și colaborativă.

Prin aceste metode, comunitatea locală a fost implicată nu doar ca beneficiar al strategiei, ci și ca un actor central în procesul de dezvoltare, contribuind la crearea unui document strategic care reflectă cu adevărat nevoile și aspirațiile sale.

Figura 6. Atelier de formare pentru cetățeni

III. CARACTERISTICILE CHEIE ALE SATULUI ȘI ANALIZA

3.1. Descrierea satului

Satul Larga, situat în nordul raionului Briceni, reprezintă o comunitate rurală cu potențial semnificativ de dezvoltare, atât datorită resurselor naturale și umane, cât și prin poziționarea sa strategică aproape de granița cu Ucraina. Întinzându-se pe o suprafață de 5.365 de hectare, localitatea se bucură de terenuri agricole fertile, livezi extinse, pășuni generoase și resurse acvatice valoroase, precum râul Larga și multiple izvoare. Pădurile din împrejurimi completează acest peisaj natural, oferind oportunități pentru activități recreative și protecție ecologică.

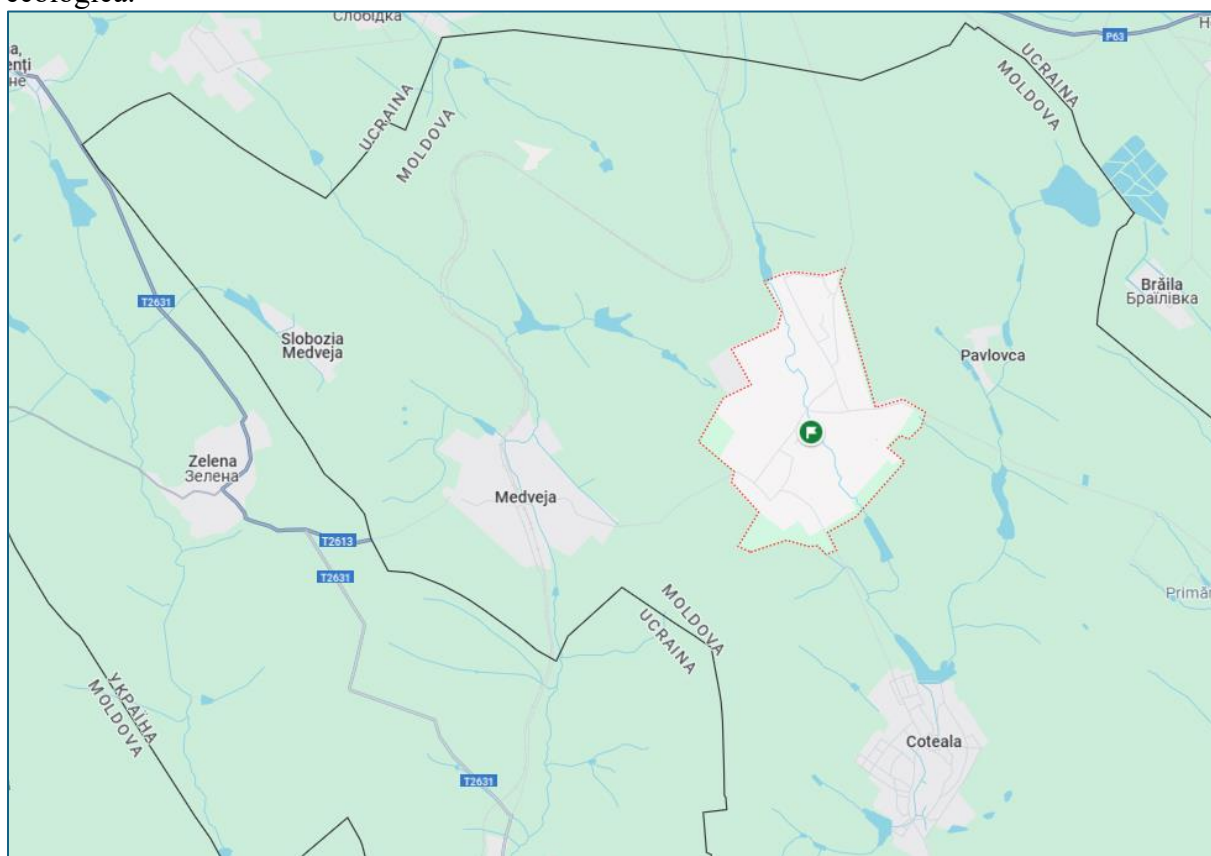

Figura 7. Comuna Larga, amplasarea pe harta RM

Cu o populație de 4.318 locuitori, Larga reflectă provocările tipice comunităților rurale din Republica Moldova. O natalitate scăzută și rata mare de migrație a tinerilor pun presiune pe structura demografică, lăsând în urmă o populație îmbătrânită și resurse umane limitate. Totuși, comunitatea are talente și abilități care o diferențiază: artizani în meșteșuguri tradiționale, specialiști în agricultură și educatori dedicați contribuie la păstrarea identității locale și la stimularea unei dezvoltări economice sustenabile.

Economia locală este dominată de agricultură și comerț. Piața agricolă a satului este un punct central pentru locuitori, oferind un loc pentru comercializarea produselor locale. În plus, incubatorul de afaceri din localitate încurajează inițiativele antreprenoriale, sprijinind

diversificarea economiei și crearea de locuri de muncă. Dezvoltarea turismului, concentrată în jurul Conacului Pavlovca, oferă perspective interesante, dar insuficient exploatate.

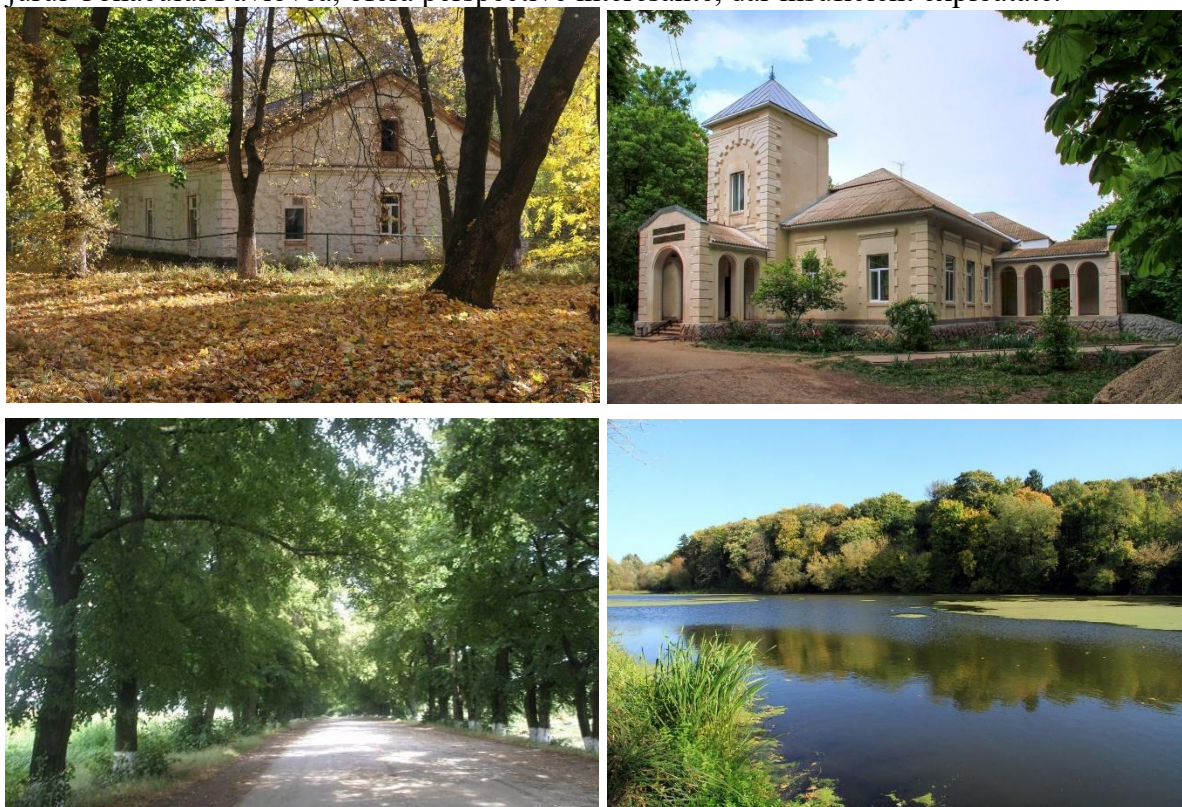

Figura 8. Conacul boieresc și Parcul din Pavlovca

Larga dispune de o infrastructură de bază relativ bine dezvoltată, incluzând rețeaua de apă și canalizare, iluminat stradal și drumuri care conectează satul de orașele din apropiere, cum ar fi Briceni și Lipcani. Totuși, transportul public rămâne limitat, iar conectivitatea digitală, esențială pentru adoptarea conceptului Sat Inteligent, necesită îmbunătățiri. Serviciile publice acoperă nevoile educaționale, culturale și medicale ale comunității, cu instituții precum Liceul Teoretic „Ion Gheorghiță”, școala de muzică, centrul de sănătate și Casa de Cultură „Anatol Dumitraș”.

Figura 9. a. Casa de cultură; b. Complexul sportiv, Larga

Comunitatea locală este caracterizată printr-un spirit de inițiativă crescând. Evenimentele culturale, precum Festivalul „Anatol Dumitraș,” au demonstrat capacitatea locuitorilor de a se

organiza și de a atrage atenția asupra valorilor lor. Grupurile de inițiativă, create recent în cadrul procesului de elaborare a Strategiei Sat Inteligent, indică o dorință clară de implicare în dezvoltarea localității.

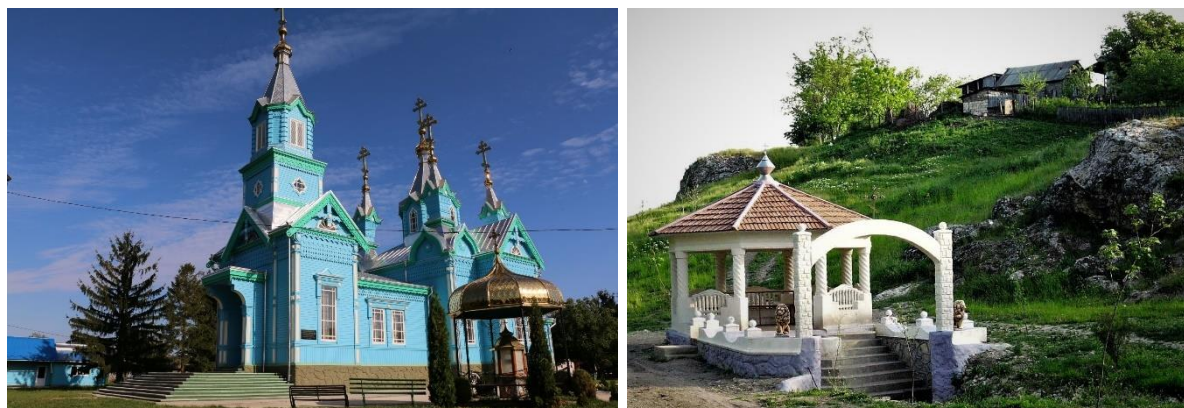

Figura 10. Tezaur cultural: Biserica din lemn; Izvor amenajat, Larga

Totuși, există și provocări semnificative, printre care se numără lipsa de motivație antreprenorială, infrastructura limitată și rezistența la schimbare a unei părți din populație. Acestea pot fi abordate prin proiecte care să valorifice resursele naturale și umane ale satului, să îmbunătățească infrastructura și să stimuleze participarea comunitară.

În concluzie, Larga este o comunitate cu o identitate distinctă și cu resurse considerabile, dar care necesită o strategie clară și integrată pentru a deveni un exemplu de succes în cadrul inițiativei Sat Inteligent. Identificarea și implementarea unor soluții inovatoare vor transforma provocările actuale în oportunități, contribuind la creșterea calității vieții pentru toți locuitorii.

Tabel 1. Cel mai apropiat oraș

Numele celui mai apropiat oraș	Populația orașului	Distanța dintre sat și oraș
Lipcani	5.300 locuitori	12 km
Briceni	8.765 locuitori	19 km
Edineț	17.000 locuitori	38 km
Ocnita	9.300 locuitori	40 km
Otaci	8.500 locuitori	45 km

Tabel 2. Statistici cheie

Indicator	Valoare	Ultimul an	Comentarii	Sursa de informații
Populație Din care migranți Din care persoanele cu dizabilități	4.318 25% 3%	2014		Recensământ 2014
Rata de dependență a	25%	2023	Raportul dintre populația vârstnică (65 de ani și peste) și	Profilul localității APL

vârstnicilor %			populația de vârstă activă (15-64 de ani)	
Rata șomajului %	6%	2023	Procentul șomerilor cu vârsta de 15 ani și peste, împărțit la forța de muncă (cei cu vârsta de 15 ani și peste)	Profilul localității APL
Rata de ocupare a forței de muncă %	50%	2023	Procentul persoanelor angajate cu vârsta de 15 ani și peste împărțit la populația de vârstă activă (15-64 de ani)	Profilul localității APL
Rata de participare %	55%	2023	Procentul forței de muncă cu vârsta de 15 ani și peste împărțit la populația celor cu vârsta de 15 ani și peste	Profilul localității APL
Structura de vârstă:				
Ponderea populației cu vârste cuprinse între 0 și 14 ani	18%	2023		Profilul localității APL
Ponderea populației cu vârste cuprinse între 15 și 59 de ani	55%	2023		Profilul localității APL
Ponderea populației cu vârsta cuprinsă între 60 și 65 de ani	7%	2023		Profilul localității APL
Ponderea populației în vârstă de 65+ ani	20%	2023		Profilul localității APL
Nivelul de educație:				
Ponderea lucrătorilor cu studii terțiare	15%	2023		Profilul localității APL

Ponderea lucrătorilor cu studii primare	30%	2023		Profilul localității APL
---	-----	------	--	--------------------------

3.2. Legături cu alte strategii de dezvoltare, documente

Strategia SMART Village pentru localitatea Larga este strâns corelată cu planurile și documentele existente la nivel local, național și internațional, asigurând coerența și complementaritatea acțiunilor de dezvoltare. Aceste legături oferă un cadru strategic clar și facilitează atragerea resurselor financiare și sprijinului tehnic necesar implementării proiectelor prioritare.

Legături cu planurile de dezvoltare ale municipalității locale

Strategia de dezvoltare locală a comunei Larga include obiective de modernizare a infrastructurii, sprijinirea inițiativelor economice locale și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor. Strategia SMART Village își propune să completeze aceste obiective prin introducerea unor soluții inovatoare și sustenabile, cum ar fi digitalizarea serviciilor publice, promovarea energiei regenerabile și dezvoltarea infrastructurii inteligente. În acest fel, SMART Village devine un instrument esențial pentru realizarea viziunii de dezvoltare durabilă a comunității.

Legături cu Strategia LEADER

Larga face parte dintr-o rețea activă a Grupului de Acțiune Locală „Porțile Nordului” (GAL), care urmăresc dezvoltarea rurală prin abordarea LEADER. Strategia Sat Inteligent se aliniază perfect cu principiile LEADER, cum ar fi implicarea comunității, abordarea multisectorială și utilizarea resurselor locale. Prin colaborarea cu GAL, Strategia SMART Village beneficiază de acces la bune practici, expertiză tehnică și oportunități de finanțare europeană. Din cele mai relevante Măsuri de dezvoltare sprijinite de GAL în acest sens, menționăm: *Măsura 1.2.1. Sprijinirea implementării soluțiilor inovative și sustenabile de dezvoltare a afacerilor locale, inclusiv prin inițiative de asociere economică; Măsura 2.1.1. Crearea și îmbunătățirea serviciilor publice, sociale; Măsura 2.1.2. Sprijinirea activităților de amenajare a teritoriului și protecție a mediului ambiant; Măsura 2.2.1. Sprijinirea proiectelor de creare și consolidare a infrastructurii și a serviciilor turistice locale.*

La nivel național, Strategia SMART Village din Larga este aliniată cu **Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”**, care promovează dezvoltarea durabilă, reducerea disparităților regionale și incluziunea socială. Această conexiune asigură că proiectele SMART contribuie la atingerea obiectivelor naționale, cum ar fi digitalizarea administrației publice, dezvoltarea infrastructurii verzi și îmbunătățirea condițiilor de trai în zonele rurale.

Un alt document relevant este **Strategia de transformare Digitală 2030**, care subliniază importanța tehnologiei digitale pentru competitivitatea economică și modernizarea serviciilor publice. Implementarea soluțiilor digitale în Larga, cum ar fi platformele de e-commerce sau telemedicina, susține obiectivele acestei strategii naționale.

Strategia SMART Village din Larga se aliniază, de asemenea, cu **Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă a Organizației Națiunilor Unite**. Prin adoptarea soluțiilor inovatoare și

sustenabile, Strategia contribuie la mai multe Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD), inclusiv:

- ODD 9: Industrie, inovație și infrastructură, prin promovarea digitalizării și a infrastructurii inteligente.
- ODD 11: Orașe și comunități sustenabile, prin îmbunătățirea calității vieții și crearea de spații reziliente.
- ODD 13: Acțiune climatică, prin utilizarea energiilor regenerabile și reducerea amprente de carbon.

Această integrare multiscalară a Strategiei Sat Inteligent asigură că dezvoltarea localității Larga este sustenabilă, inovatoare și sprijinită de un cadru politic coerent.

3.3. Provocările principale

Provocarea 1: Migrarea tinerilor și îmbătrânirea populației

Una dintre cele mai mari provocări pentru satul Larga este migrarea tinerilor către orașe sau în afara țării, în căutarea unor oportunități mai bune. Acest fenomen reduce forța de muncă activă, slăbește dinamica socială și lasă comunitatea cu o populație îmbătrânită. Analiza sondajelor și a datelor demografice confirmă această tendință, evidențiind o pondere semnificativă a locuitorilor cu vârsta peste 65 de ani. Strategia urmărește să abordeze această problemă prin crearea de locuri de muncă locale, susținerea inițiativelor antreprenoriale și îmbunătățirea calității vieții.

Provocarea 2: Participare comunitară limitată

Un alt obstacol major este nivelul scăzut de implicare a locuitorilor în inițiativele locale. Mulți locuitori nu înțeleg pe deplin conceptul SMART Village și beneficiile pe care acesta le poate aduce, ceea ce reduce capacitatea comunității de a contribui activ cu idei sau eforturi. Atelierele organizate pentru elaborarea strategiei au evidențiat necesitatea unor campanii suplimentare de informare și educare a locuitorilor, precum și utilizarea unor metode participative inovatoare pentru mobilizarea acestora.

Provocarea 3: Lipsa infrastructurii digitale și accesibilitate redusă

Dezvoltarea digitală este limitată de infrastructura slabă, iar conectivitatea insuficientă la internet împiedică adoptarea soluțiilor inteligente în administrația publică, educație și economie. În plus, transportul public redus limitează accesul la servicii regionale. Această situație afectează în special persoanele vulnerabile, cum ar fi vârstnicii și tinerii. Strategia vizează îmbunătățirea infrastructurii digitale și extinderea opțiunilor de transport local.

Provocarea 4: Dependența economică de agricultură tradițională

Economia locală este dominată de agricultura tradițională, cu valoare adăugată scăzută. Lipsa diversificării economice limitează oportunitățile de dezvoltare și veniturile locuitorilor. Evaluările comunitare arată că există interes pentru dezvoltarea turismului rural, promovarea meșteșugurilor și integrarea soluțiilor inovatoare în agricultură. Strategia SMART Village propune inițiative care să susțină aceste direcții.

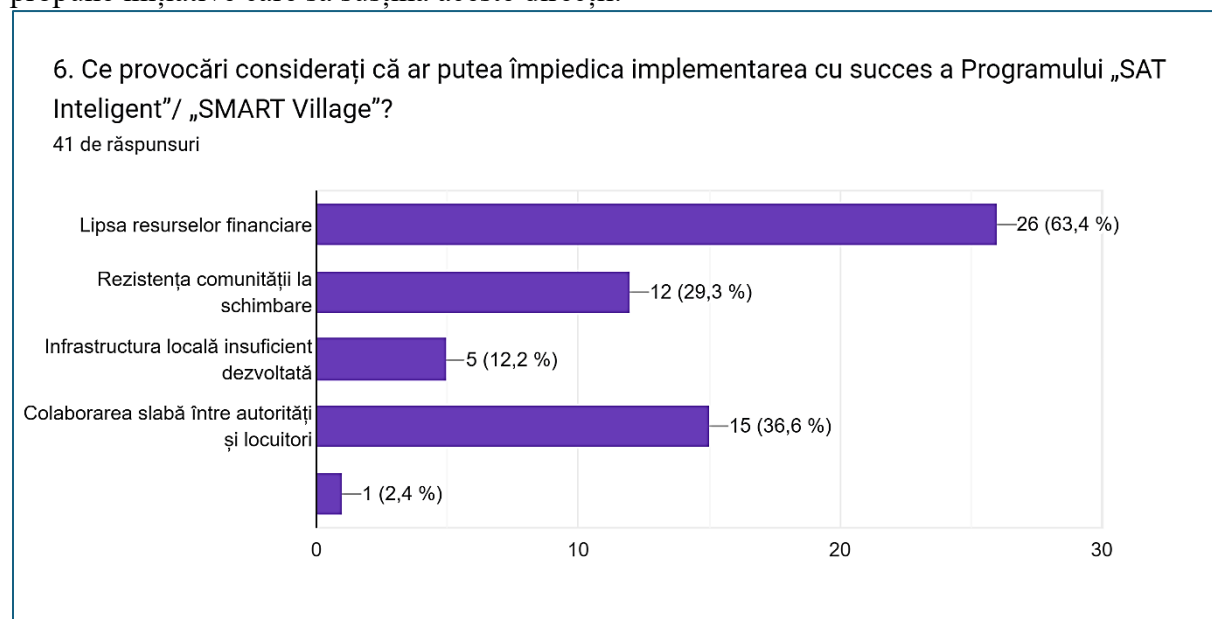

Figura 11. Potențiale provocări cu privire la implementarea Strategiei Sat Inteligent

3.4. Avantajele și oportunitățile principale

Avantajul 1: Resurse naturale bogate

Satul Larga dispune de resurse naturale diverse, cum ar fi râul Larga, pădurile și Parcul Pavlovca, care pot fi valorificate pentru turism, agricultură ecologică și energie regenerabilă. Analiza SWOT evidențiază aceste resurse ca fiind puncte forte care pot stimula dezvoltarea economică durabilă și atragerea de vizitatori.

Avantajul 2: Infrastructură de bază existentă

Larga beneficiază de o infrastructură de bază bine dezvoltată, incluzând rețea de apă, iluminat stradal și drumuri de acces. Aceste elemente oferă un fundament solid pentru implementarea proiectelor SMART, cum ar fi digitalizarea serviciilor publice sau extinderea infrastructurii turistice.

Oportunitatea 1: Aderarea la rețeaua LEADER

Participarea activă a satului în rețeaua LEADER deschide oportunități pentru atragerea de fonduri europene, schimb de bune practici și colaborare intercomunitară. Acest cadru facilitează dezvoltarea unor proiecte inovatoare și sustenabile, relevante pentru specificul local.

Oportunitatea 2: Creșterea interesului pentru turismul rural

Există o tendință în creștere pentru turismul rural, iar Larga, cu resursele sale naturale și culturale, poate deveni o destinație atractivă. Dezvoltarea unor pensiuni turistice, promovarea evenimentelor culturale și reabilitarea Conacului Pavlovca sunt proiecte care ar putea transforma această oportunitate într-un avantaj competitiv.

Oportunitatea 3: Digitalizarea și inovarea

Integrarea tehnologiei digitale în administrația publică, educație și economie poate aduce beneficii semnificative comunității. Implementarea unor soluții precum telemedicina, platformele de e-commerce și iluminatul public inteligent sunt exemple de inițiative care pot transforma Larga într-un exemplu de succes al conceptului SMART Village.

3.5. Analiza SWOT

Analiza SWOT a fost determinată prin implicarea activă a comunității atât în cadrul atelierelor de lucru în format fizic, cât și în cadrul sondajelor aplicate către populația locală.

Tabelul 3. Analiza SWOT

Puncte forte	Puncte slabe
• Potențial uman: Populație activă și diversificată, cu competențe variate și deschisă către noi oportunități. • Terenuri agricole favorabile: Resurse naturale prielnice pentru dezvoltarea agriculturii și valorificarea culturilor ecologice. • Infrastructură bogată: Drumuri, apeduct, gaz, iluminat public – baze solide pentru dezvoltare economică și socială. • Instituții funcționale: Prezența unor instituții capabile să sprijine dezvoltarea locală. • Prestarea diverselor servicii: Diversitatea de servicii disponibile contribuie la crearea unui mediu propice dezvoltării comunitare.	• Lipsa motivației pentru deschiderea afacerilor: Barieră majoră în stimularea inițiativei antreprenoriale locale. • Lipsa resurselor naturale subterane: Limitarea diversificării economiei prin exploatarea resurselor locale. • Lipsa pieței de desfacere: Dificultăți în valorificarea produselor locale pe piețe externe sau naționale. • Implicarea slabă a populației în activitatea comunei: Nivel scăzut de participare civică și inițiativă comunitară. • Rata mortalității mai mare decât rata natalității: Dezechilibru demografic ce influențează negativ dezvoltarea localității. • Costuri ridicate de întreținere a instituțiilor publice; dependență de energie convențională. Consumul energetic ridicat, iluminat insuficient și ineficient. Lipsa surselor locale de energie regenerabilă; dependență de furnizori externi. • Birocrație ridicată; acces limitat la informații publice și servicii administrative pentru cetățeni. Ineficiență în gestionarea resurselor (apă, deșeuri, trafic). Conectivitate redusă, dificultăți în accesarea resurselor digitale de către cetățeni. • Lipsa implicării active a cetățenilor în procesul decizional și în monitorizarea proiectelor locale. • Insuficiența echipamentelor și a materialelor didactice moderne. Insuficiența echipamentelor adecvate pentru activitățile culturale și sportive; oportunități limitate pentru recreare. • Infrastructură rutieră, accesibilitate redusă, siguranță insuficientă, pentru pietoni. • Lipsa opțiunilor de transport sustenabil, dependență de vehicul personal, poluare locală. Turism subdezvoltat; spații publice neamenajate

	pentru atragerea turiștilor și organizarea de evenimente. Gestionare inefficientă a deșeurilor, acumularea excesivă a plasticului și sticlei.
Oportunități	Amenințări
• Implicarea comunității: Potențial de mobilizare a cetățenilor pentru dezvoltare și colaborare. • Resurse umane locale: Posibilitatea de a valorifica competențele și talentele existente în comunitate. • Acces la resurse financiare: Fonduri europene, naționale sau regionale pentru implementarea proiectelor SMART. • Dezvoltarea capacităților locale: Programe de formare profesională și instruire a locuitorilor pentru adaptarea la cerințele pieței. • Parteneriate strategice: Colaborarea cu GAL-uri, ONG-uri, instituții publice și private. • Schimb de experiență: Participarea la rețele de schimb de bune practici pentru adoptarea unor soluții inovatoare. • Valorificarea surselor de energie regenerabilă	• Fenomenul de îmbătrânire a populației: Pierderea forței de muncă active și reducerea populației contribuabile. • Migrarea tinerilor: Exodul demografic limitează dezvoltarea pe termen lung. • Războiul din Ucraina: Instabilitate geopolitică ce afectează securitatea și economia regională. • Situația politică: Lipsa unei stabilități politice poate împiedica implementarea proiectelor. • Inflația: Creșterea prețurilor afectează investițiile și puterea de cumpărare a cetățenilor. • Riscuri energetice: Dependența de surse externe de energie și fluctuațiile de pe piața energetică. • Insuficiență financiară: Resurse bugetare limitate pentru implementarea proiectelor mari.

IV. LOGICA DE INTERVENȚIE

4.1 Obiectivul general

Viziunea propusă pentru anul 2029 reflectă aspirațiile comunității Larga de a deveni un exemplu de succes al conceptului SMART Village, bazându-se pe valorificarea resurselor locale și implementarea soluțiilor inovatoare. Aceasta integrează elemente cheie de dezvoltare sustenabilă, digitalizare și promovare a identității locale, oferind o direcție strategică clară pentru transformarea comunității.

VIZIUNE

În anul 2029, comuna Larga va fi recunoscută ca o comunitate vibrantă, unde tradițiile locale se îmbină armonios cu tehnologia modernă. Dezvoltarea infrastructurii digitale și a celei fizice, inclusiv prin valorificarea surselor de energie regenerabilă va crea un mediu propice pentru cetățeni și pentru activitățile economice. Serviciile publice digitale vor simplifica interacțiunea dintre cetățeni și autorități, făcând administrația locală mai eficientă și accesibilă.

Modernizarea infrastructurii va include drumuri reabilite, rețele de apă și canalizare extinse și instituții educaționale bine dotate. Aceste îmbunătățiri vor contribui la creșterea calității vieții pentru toți locuitorii, în special pentru grupurile vulnerabile.

Pe plan cultural și economic, Larga își va consolida poziția prin promovarea tradițiilor și meșteșugurilor locale, precum și prin valorificarea atracțiilor istorice, cum ar fi Conacul Pavlovca. Turismul rural și cultural va deveni o sursă importantă de venit pentru comunitate, atrăgând atât turiști, cât și investitori interesați de potențialul unic al zonei.

Un alt aspect important al viziunii este accentul pe incluziune și sănătate. Spațiile de recreere vor fi amenajate pentru a încuraja un stil de viață activ, incluzând locuri de joacă, piste pentru biciclete și zone de relaxare accesibile tuturor. Aceste inițiative vor contribui la crearea unei comunități unite și sănătoase, în care fiecare locuitor se simte valorizat și susținut.

Importanța viziunii în strategia SMART

Această viziune oferă un cadru strategic care conectează prioritățile locale cu obiectivele naționale și internaționale. Prin integrarea digitalizării, sustenabilității și promovării identității locale, Larga își propune să devină un model de dezvoltare rurală modernă. În plus, viziunea creează un punct de referință pentru mobilizarea resurselor, implicarea părților interesate și monitorizarea progresului în implementarea strategiei.

Elemente-cheie ale viziunii

Tehnologie și digitalizare:

- Internet de mare viteză disponibil pentru toți locuitorii.
- Iluminat stradal inteligent, eficient din punct de vedere energetic.
- Servicii publice digitale care facilitează accesul la informații și interacțiunea cu autoritățile.

Infrastructură modernizată:

- Drumuri și rețele de utilități îmbunătățite.
- Instituții educaționale bine dotate, capabile să susțină un sistem de învățământ competitiv.

Promovarea culturii și turismului:

- Organizarea de evenimente culturale și festivaluri care să promoveze meșteșugurile și tradițiile locale.
- Reabilitarea și promovarea atracțiilor istorice, precum Conacul Pavlovca.
- Dezvoltarea turismului rural și crearea de pensiuni care să valorifice patrimoniul natural și cultural.

Stil de viață activ și sănătos:

- Amenajarea de spații publice recreative pentru toate categoriile de vârstă.
- Programe de sănătate și wellness pentru cetățeni.

4.2 Obiectivele specifice și operaționale ca răspuns la analiza SWOT

În conformitate cu analiza SWOT și viziunea formulată pentru anul 2029, obiectivele specifice și operaționale ale Strategiei SMART Village Larga sunt structurate pentru a aborda provocările identificate, a valorifica oportunitățile și a contribui la transformarea comunității într-o localitate modernă, sustenabilă și incluzivă.

Obiectivul specific 1: Creșterea eficienței energetice pentru creșterea confortului și a calității vieții cetățenilor

Adoptarea unor soluții de energie verde și tehnologii eficiente pentru a reduce costurile și a îmbunătăți calitatea vieții în comunitate.

- **Obiectivul operațional 1.1:** Producerea de energie regenerabilă pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă și la reducerea impactului financiar asupra comunității.

Dezvoltarea unui parc de panouri solare care să alimenteze instituțiile publice și alte nevoi energetice ale localității.

- **Obiectivul operațional 1.2:** Implementarea sistemului de iluminat inteligent pentru confortul și siguranța locuitorilor în spațiile publice.

Dotarea grădinițelor, liceului și altor instituții publice cu sisteme de energie regenerabilă pentru încălzire și energie electrică.

- **Obiectivul operațional 1.3:** Adoptarea soluțiilor de energie verde pentru a asigura un mediu confortabil și accesibil în instituțiile frecventate de comunitate.

Implementarea unui sistem de iluminat stradal inteligent, eficient din punct de vedere energetic, pentru creșterea siguranței și reducerea costurilor.

Obiectivul specific 2: Digitalizarea serviciilor publice pentru accesul rapid și conectivitatea comunității

Transformarea digitală a serviciilor publice și extinderea accesului la internet pentru a sprijini implicarea cetățenilor și dezvoltarea locală.

- **Obiectivul operațional 2.1:** Transformarea digitală a serviciilor publice pentru a reduce birocrația și a crește accesibilitatea și transparența pentru toți locuitorii.

Implementarea unor soluții digitale pentru facturare, achitarea taxelor și impozitelor, precum și accesul cetățenilor la informații și servicii administrative.

- **Obiectivul operațional 2.2:** Optimizarea utilizării resurselor comunitare prin monitorizare inteligentă conectată prin rețea WiFi

Introducerea unui sistem inteligent de monitorizare a consumului de apă, a deșeurilor și a traficului local pentru o gestionare mai eficientă.

- **Obiectivul operațional 2.3:** Crearea unei platforme interactive pentru implicarea activă a cetățenilor în viața comunității

Dezvoltarea unei platforme interactive care să permită implicarea cetățenilor în procesele decizionale și monitorizarea progresului proiectelor locale.

Obiectivul specific 3: Promovarea educației și culturii pentru dezvoltarea armonioasă și inteligentă a comunității

Modernizarea instituțiilor educaționale și culturale pentru a încuraja dezvoltarea intelectuală, artistică și socială a comunității.

- **Obiectivul operațional 3.1:** Furnizarea de echipamente și materiale moderne pentru asigurarea unui mediu educațional de calitate și oportunități egale pentru toți elevii.

Furnizarea de materiale didactice, echipamente și tehnologii moderne pentru a sprijini educația de calitate.

- **Obiectivul operațional 3.2:** Modernizarea spațiilor dedicate activităților culturale și sportive, oferind comunității oportunități pentru recreare, socializare și dezvoltare personală.

Dotarea școlii de muzică, a sălii sportive din liceu și a complexului sportiv cu echipamente și resurse necesare pentru activități artistice și sportive.

- **Obiectivul operațional 3.3:** Revitalizarea identității locale prin implementarea unor programe cultural-artistice

Organizarea de evenimente și proiecte care să promoveze tradițiile locale, să atragă turiști și să încurajeze participarea comunitară.

Obiectivul specific 4: Dezvoltarea infrastructurii inteligente și sustenabile

Crearea unei infrastructuri moderne, ecologice și accesibile, care să sprijine dezvoltarea economică, turismul și calitatea vieții în comunitatea Larga.

- **Obiectivul operațional 4.1:** Modernizarea infrastructurii rutiere și pietonale pentru a asigura securitatea sporită și accesibilitatea optimă.

Reabilitarea infrastructurii rutiere și pietonale pentru a asigura conectivitatea localității, accesibilitatea sporită și siguranța cetățenilor.

- **Obiectivul operațional 4.2:** Implementarea soluțiilor ecologice de transport pentru a încuraja un stil de viață activ și sănătos.

Implementarea unui sistem de închiriere pentru biciclete și trotinete electrice, promovând un mod de transport prietenos cu mediul.

- **Obiectivul operațional 4.3:** Creșterea atractivității locale prin amenajarea spațiilor turistice și publice

Reabilitarea Conacului Pavlovca și a Parcului Pavlovca, sprijinirea dezvoltării pensiunilor turistice, crearea unor puncte de agrement și trasee turistice care să atragă vizitatori și să sprijine turismul local.

- **Obiectivul operațional 4.4:** Dezvoltarea unui sistem sustenabil de colectare a deșeurilor, implicând activ comunitatea.

Construirea unui punct de colectare, reducând impactul negativ asupra mediului și promovând reciclarea.

Tabelul 4. Stabilirea obiectivelor ca răspuns la SWOT

Obiective specifice	Obiective operaționale	Răspuns la: Provocări și amenințări	Utilizarea: puncte forte și oportunități
Obiectiv specific 1: Creșterea eficienței energetice pentru creșterea confortului și a calității vieții cetățenilor	1.1: Producerea de energie regenerabilă pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă și la reducerea impactului financiar asupra comunității. 1.2: Implementarea sistemului de iluminat inteligent pentru confortul și siguranța locuitorilor în spațiile publice. 1.3: Adoptarea soluțiilor de energie verde pentru a asigura un mediu confortabil și accesibil în instituțiile frecventate de comunitate.	Costuri ridicate de întreținere a instituțiilor publice; dependență de energie convențională. Consumul energetic ridicat, iluminat insuficient și ineficient. Lipsa surselor locale de energie regenerabilă; dependență de furnizori externi.	Acces la tehnologii moderne de energie regenerabilă și sprijin pentru proiecte verzi. Sprijin comunitar pentru economisirea energiei; acces la tehnologii de iluminat inteligent și eficient. Suprafețe disponibile pentru instalarea panourilor solare; potențial ridicat de reducere a costurilor energetice și de protecție a mediului.
Obiectiv specific 2: Digitalizarea serviciilor publice pentru accesul rapid și conectivitatea comunității	2.1: Transformarea digitală a serviciilor publice pentru a reduce birocrăția și a crește accesibilitatea și transparența pentru toți locuitorii. 2.2: Optimizarea utilizării resurselor comunitare prin monitorizare inteligentă conectată prin rețea WiFi 2.3: Crearea unei platforme interactive pentru implicarea activă a cetățenilor în viața comunității	Birocrație ridicată; acces limitat la informații publice și servicii administrative pentru cetățeni. Ineficiență în gestionarea resurselor (apă, deșeuri, trafic). Conectivitate redusă, dificultăți în accesarea resurselor digitale de către cetățeni.	Disponibilitate pentru adoptarea tehnologiilor moderne; sprijin din partea comunității pentru simplificarea proceselor administrative. Oportunitatea de implementare a soluțiilor inteligente, sprijin tehnologic din partea partenerilor. Accesibilitate crescută la finanțări pentru digitalizare, deschidere a

		Lipsa implicării active a cetățenilor în procesul decizional și în monitorizarea proiectelor locale.	cetățenilor către tehnologie. Implicare ridicată a comunității în inițiative digitale, interes pentru transparență și participare activă.
Obiectiv specific 3: Promovarea educației și culturii pentru dezvoltarea armonioasă și inteligentă a comunității	3.1: Furnizarea de echipamente și materiale moderne pentru asigurarea unui mediu educațional de calitate și oportunități egale pentru toți elevii. 3.2: Modernizarea spațiilor dedicate activităților culturale și sportive, oferind comunității oportunități pentru recreare, socializare și dezvoltare personală. 3.3: Revitalizarea identității locale prin implementarea unor programe cultural-artistice	Lipsa echipamentelor și a materialelor didactice moderne; educație limitată de resurse insuficiente. Lipsa echipamentelor adecvate pentru activitățile culturale și sportive; oportunități limitate pentru recreare. Lipsa unei oferte culturale variate și atractive; promovare insuficientă a tradițiilor locale.	Instituții educaționale funcționale, deschiderea comunității pentru modernizare și educație. Existența unei Case de Cultură și a unui complex sportiv; deschiderea pentru implicarea în activități comunitare. Potențialul cultural bogat al localității; deschiderea către turism cultural și cooperare interregională.
Obiectiv specific 4: Dezvoltarea infrastructurii inteligente și sustenabile	4.1: Modernizarea infrastructurii rutiere și pietonale pentru a asigura securitatea sporită și accesibilitatea optimă. 4.2: Implementarea soluțiilor ecologice de transport pentru a încuraja un stil de viață activ și sănătos. 4.3: Creșterea atractivității locale prin amenajarea spațiilor turistice și publice 4.4: Dezvoltarea unui sistem sustenabil de colectare și reciclare a deșeurilor, implicând activ comunitatea.	Infrastructură rutieră, accesibilitate redusă, siguranță insuficientă, pentru pietoni. Lipsa opțiunilor de transport sustenabil, dependență de vehicul personal, poluare locală. Turism subdezvoltat; spații publice neamenajate pentru atragerea turiștilor și organizarea de evenimente. Gestionare ineficientă a deșeurilor, acumularea excesivă a plasticului și sticlei.	Locație strategică, sprijin din partea comunității și posibilități de accesare a fondurilor pentru modernizarea infrastructurii. Accesibilitate la spații verzi și trasee; sprijin pentru mobilitate alternativă și atragerea tinerilor prin soluții prietenoase cu mediul. Atracții turistice locale (Conacul Pavlovca, Parcul Pavlovca); oportunități de promovare a culturii și tradițiilor locale. Oportunități de educare și mobilizare a comunității; acces la programul de reciclare și finanțări pentru infrastructura de gestionare a deșeurilor.

4.3. Schema strategiei/modelul de implementare vizualizat

Obiective principale ale Strategiei LARGA SAT INTELIGENT 2025-2029

„Larga, o comunitate vibrantă, digitalizată, sustenabilă până în 2029”

VIZIUNE

Parc fotovoltaic

Iluminat public inteligent

Digitalizarea serviciilor

Platformă pentru cetățeni

Dotarea educației

Programe culturale inteligente

Drumuri și trotuare

Spații amenajate

Energie regenerabilă

Monitorizarea resurselor

Infrastructură culturală

Transport public ECO

Gestionarea deșeurilor

Eficiență energetică

Digitalizare și conectivitate

Educație și cultură SMART

Infrastructură inteligentă

Ob. 1

Ob. 2

Ob. 3

Ob. 4

4.4. Soluții inteligente: acțiuni, realizări și rezultate

Tabelul 5. Logica de intervenție: obiective, activități, rezultate și realizări așteptate

Obiective specifice/operationale	Activități planificate	Rezultate așteptate	Realizări preconizate
Obiectiv specific 1: Creșterea eficienței energetice pentru creșterea confortului și a calității vieții cetățenilor			
1.1: Producerea de energie regenerabilă pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă și la reducerea impactului financiar asupra comunității.	- Instalarea unui parc fotovoltaic pe 200 kW.	Producerea de energie regenerabilă pentru acoperirea a 80% din consumul public.	Independență energetică parțială pentru instituțiile locale.
1.2: Implementarea sistemului de iluminat inteligent pentru confortul și siguranța locuitorilor în spațiile publice.	- Înlocuirea a 250 becuri vechi cu LED-uri inteligente.	Consum redus de energie, iluminat public mai eficient prin 250 becuri LED instalate.	Siguranță sporită pe timp de noapte, reducerea costurilor cu iluminatul public cu 50%.
1.3: Adoptarea soluțiilor de energie verde pentru a asigura un mediu confortabil și accesibil în instituțiile frecventate de comunitate.	- Montarea a 30 panouri solare pe clădirile publice.	Reducerea costurilor energetice pentru instituții cu acoperire integrală pe timp de zi.	Utilizarea energiei verzi în proporție de 30%.
	- Instalarea pompelor de căldură în grădinițe și școli.	Confort termic sporit și eficiență energetică prin instalarea a 8 pompe de căldură.	Reducerea consumului de energie convențională cu 20%.
Obiectiv specific 2: Digitalizarea serviciilor publice pentru accesul rapid și conectivitatea comunității			
2.1: Transformarea digitală a serviciilor publice pentru a reduce birocrăția și a crește accesibilitatea și transparența pentru toți locuitorii.	- Crearea unei platforme pentru achitarea taxelor și accesarea documentelor online.	Creșterea eficienței administrative și reducerea birocrăției prin digitalizarea a 75% din servicii publice.	80% dintre cetățeni vor utiliza platforma pentru interacțiuni administrative.
	Dezvoltarea unei platforme digitale pentru promovarea turismului	Creșterea vizibilității localității și punctelor turistice prin min. 1000 de accesări lunare.	Creșterea numărului de turiști anual cu 25%
2.2: Optimizarea utilizării resurselor comunitare prin monitorizare inteligentă conectată prin rețea WiFi	- Implementarea unui sistem de monitorizare a consumului de apă și gestionării deșeurilor.	Eficiență crescută în gestionarea resurselor prin reducerea pierderilor de până la 90%.	Reducerea pierderilor și optimizarea costurilor.

2.3: Crearea unei platforme interactive pentru implicarea activă a cetățenilor în viața comunității	- Dezvoltarea unei platforme interactive pentru feedback și implicare comunitară.	Creșterea participării cetățenilor în procesul decizional cu 60%.	Minimum 60% dintre cetățeni implicați activ pe platformă.
Obiectiv specific 3: Promovarea educației și culturii pentru dezvoltarea armonioasă și inteligentă a comunității			
3.1: Furnizarea de echipamente și materiale moderne pentru asigurarea unui mediu educațional de calitate și oportunități egale pentru toți elevii.	- Achiziționarea de echipamente moderne și materiale didactice pentru instituții educaționale.	Creșterea calității educației și acces la resurse moderne pentru 4 instituții.	Performanțe academice îmbunătățite pentru elevi.
3.2: Modernizarea spațiilor dedicate activităților culturale și sportive, oferind comunității oportunități pentru recreare, socializare și dezvoltare personală.	- Dotarea sălii de sport și a școlii de muzică cu echipamente și instrumente moderne.	Acces îmbunătățit la activități culturale și sportive cu săli dotate în proporție de 75% conform standardelor.	Creșterea participării la activități extracurriculare cu 20%.
3.3: Revitalizarea identității locale prin implementarea unor programe cultural-artistice inteligente	- Organizarea anuală a 3 festivaluri și evenimente culturale.	Promovarea tradițiilor locale și consolidarea identității culturale în cadrul a min. 3 festivaluri.	Creșterea numărului de turiști și veniturilor generate de turism cultural.
Obiectiv specific 4: Dezvoltarea infrastructurii inteligente și sustenabile			
4.1: Modernizarea infrastructurii rutiere și pietonale pentru a asigura securitatea sporită și accesibilitatea optimă.	- Reabilitarea a 2 km de drumuri și trotuare anual.	Infrastructură modernizată, siguranță rutieră îmbunătățită prin reabilitarea a 2 km de drumuri și trotuare anual.	Creșterea accesibilității și conectivității locale.
	- Instalarea de borduri și marcaje pietonale.	Siguranța pietonilor sporită pe o lungime de 2 km de drum anual.	Reducerea accidentelor rutiere și creșterea mobilității.
4.2: Implementarea soluțiilor ecologice de transport pentru a încuraja un stil de viață activ și sănătos.	- Amenajarea a 3 stații pentru biciclete și trotinete electrice.	Transport ecologic prin 3 stații pentru biciclete și trotinete electrice și reducerea poluării.	Alternativă de transport accesibilă și prietenoasă cu mediul.
	- Achiziționarea a 20 biciclete/ trotinete electrice.	Creșterea mobilității cetățenilor și reducerea utilizării vehiculelor personale prin procurarea a 20 de biciclete și trotinete electrice.	Promovarea unui stil de viață activ și sănătos.

	- Transport social eco	Procurarea unei mașini speciale pentru transportarea persoanelor cu dizabilități și în etate	Asigurarea mobilității publice a persoanelor vulnerabile.
4.3: Creșterea atractivității locale prin amenajarea spațiilor turistice și publice	- Restaurarea Conacului Pavlovca.	Atracție turistică îmbunătățită, creșterea vizitatorilor.	Generarea de venituri din turism.
	- Amenajarea Parcului Pavlovca și a traseelor tematice.	Spații publice incluzive și atractive.	Dezvoltarea turismului rural și creșterea activităților de agrement.
	- Crearea infrastructurii de cazare	Min. 3 pensiuni cu cazare	Creșterea numărului de turiști în teritoriul localității
4.4: Dezvoltarea unui sistem sustenabil de colectare și reciclare a deșeurilor, implicând activ comunitatea.	- Construirea unui punct de colectare a deșeurilor	Reducerea volumului de deșeuri	Creșterea conștientizării privind protecția mediului.
	- Organizarea de campanii de educare pentru reciclare.	Implicarea comunității în gestionarea responsabilă a deșeurilor.	Sistem funcțional de reciclare la nivel local.

Tabelul 6. Planificarea acțiunilor

Acțiuni planificate sau întreprinse	Cronologie	Capacitatea umană necesară	Capacitatea tehnică necesară	Resurse financiare necesare MDL	Sursa potențială de finanțare, donator
1.1: Producerea de energie regenerabilă pentru a contribui la dezvoltarea sustenabilă și la reducerea impactului financiar asupra comunității.					
Montarea panourilor și colectoarelor solare în instituții publice	2025 – 2029	APL, companii specializate în energie regenerabilă, ingineri electrici, manager de proiect	Clădiri publice existente, infrastructură electrică	2.100.000	Fonduri pentru energie verde, proiecte de eficiență energetică
Instalarea pompelor de căldură în grădinițe și școli	2025 – 2029	Tehnicienii, firme specializate, manager de proiect	Infrastructură termică existentă	1.500.000	Fonduri pentru eficiență energetică
1.2: Implementarea sistemului de iluminat inteligent pentru confortul și siguranța locuitorilor în spațiile publice.					
Implementarea iluminatului public inteligent	2025 – 2029	APL, companii de energie, firme de	Rețeaua de iluminat existentă,	750.000	Programul național de modernizare

		instalații electrice, manager de proiect	echipamente pentru iluminat LED		energetică, fonduri locale
1.3: Adoptarea soluțiilor de energie verde pentru a asigura un mediu confortabil și accesibil în instituțiile frecventate de comunitate.					
Crearea unui parc fotovoltaic	2025 – 2026	APL, companii de energie, ingineri în energie solară, manager de proiect	Teren pentru instalarea panourilor, infrastructură pentru conectare	3.600.000	SFPL
2.1: Transformarea digitală a serviciilor publice pentru a reduce birocrația și a crește accesibilitatea și transparența pentru toți locuitorii.					
Digitalizarea serviciilor publice	2025 – 2027	APL, firme IT, consultanți în transformare digitală, manager de proiect	Servere, platforme software, echipamente IT	500.000	Fonduri pentru transformare digitală, sponsori IT
Dezvoltarea unei platforme digitale pentru promovarea turismului	2026-2029	APL, firme IT, consultanți în transformare digitală, manager de proiect	Servere, platforme software, echipamente IT	200.000	Fonduri pentru transformare digitală, sponsori IT
2.2: Optimizarea utilizării resurselor comunitare prin monitorizare inteligentă conectată prin rețea WiFi					
Crearea unei platforme pentru servicii publice prin acoperire WiFi	2025 – 2027	Firme IT, consultanți în transformare digitală, manager de proiect	Servere, infrastructură IT	700.000	Fonduri pentru digitalizare
2.3: Crearea unei platforme interactive pentru implicarea activă a cetățenilor în viața comunității					
Dezvoltarea unei platforme online pentru cetățeni	2025 – 2027	APL, firme IT, consultanți în comunicare publică, manager de proiect	Servere, platforme software, echipamente pentru mentenanță	300.000	Fonduri pentru digitalizare, parteneri privați
3.1: Furnizarea de echipamente și materiale moderne pentru asigurarea unui mediu educațional de calitate și oportunități egale pentru toți elevii.					
Dotarea școlilor și grădinițelor cu echipamente moderne SMART	2025 – 2029	APL, directori de școli, furnizori de echipamente educaționale, manager de proiect	Clădiri educaționale existente, mobilier, echipamente IT	1.000.000	Fonduri educaționale, sponsori locali
3.2: Modernizarea spațiilor dedicate activităților culturale și sportive, oferind comunității oportunități pentru recreare, socializare și dezvoltare personală.					

Dotarea sălii de sport și a școlii de muzică cu echipamente și instrumente moderne	2025 – 2029	APL, directori de școli, profesori, furnizori de echipamente sportive și muzicale, manager de proiect	Săli de sport și repetiție existentă, spațiu pentru depozitare și utilizare	1.250.000	Fonduri educaționale, culturale, sponsori locali
3.3: Revitalizarea identității locale prin implementarea unor programe cultural-artistice					
Organizarea de evenimente culturale și festivaluri	2025 – 2029	APL, ONG-uri culturale, artiști locali, voluntari, manager de proiect	Spații publice pentru evenimente, echipamente audio și vizuale	500.000	Granturi culturale, sponsori locali, fonduri comunitare
4.1: Modernizarea infrastructurii rutiere și pietonale pentru a asigura securitatea sporită și accesibilitatea optimă.					
Reabilitarea drumurilor și trotuarelor	2025 – 2029	Autoritatea Publică Locală (APL), firme de construcții, ingineri civili, consultanți în infrastructură, manager de proiect	Echipamente de construcții, infrastructură rutieră existentă	7.500.000	Fonduri europene, Programul Național de Dezvoltare Locală, buget local
Instalarea de borduri și marcaje pietonale.	2025 – 2029	APL, firme de construcții, muncitori calificați, manager de proiect	Materiale de construcții (borduri, vopsea), echipamente	250.000	Programul Național de Dezvoltare
4.2: Implementarea soluțiilor ecologice de transport pentru a încuraja un stil de viață activ și sănătos.					
Amenajarea stațiilor pentru biciclete / trotinete electrice	2025 – 2028	APL, parteneri privați, firme specializate în soluții de mobilitate urbană, manager de proiect	Stații de parcare, infrastructură pentru biciclete și trotinete	550.000	Fonduri LEADER, sponsori locali, parteneriate public-private
- Achiziționarea a 20 biciclete/ trotinete electrice.	2025 – 2028	APL, firma de transport ecologic, manager de proiect	Biciclete/ trotinete	200.000	Fonduri LEADER, sponsori locali, parteneriate public-private
Transport social eco	2027-2029	APL, firma de transport ecologic, manager de proiect	Vehicul electric	1.000.000	Fonduri LEADER, sponsori locali, parteneriate public-private
4.3: Creșterea atractivității locale prin amenajarea spațiilor turistice și publice					

Restaurarea Conacului Pavlovca.	2026 – 2029	APL, specialiști în restaurare, arhitecți, peisagiști, ONG-uri locale, manager de proiect	Clădirea Conacului, teren pentru parc, echipamente de restaurare	15.000.000	Fonduri pentru dezvoltare regională
Amenajarea Parcului Pavlovca și a traseelor tematice.	2026 – 2029	Peisagiști, constructori	Teren, mobilier urban	500.000	Fonduri pentru dezvoltare regională
Crearea infrastructurii de cazare	2026 – 2029	Antreprenori, APL, manager de proiect	Teren, fonduri	1.500.000	Granturi pentru antreprenori
4.4: Dezvoltarea unui sistem sustenabil de colectare și reciclare a deșeurilor, implicând activ comunitatea.					
Construirea unui punct de colectare a deșeurilor	2026 – 2029	APL, companii de gestionare a deșeurilor, consultanți în mediu, manager de proiect	Infrastructură de depozitare, echipamente de sortare	1.200.000	Fonduri pentru mediu, proiecte internaționale, sponsorizări corporative
Organizarea de campanii de educare pentru reciclare.	2026 – 2029	ONG-uri, voluntar	Material informativ	50.000	Granturi pentru educație ecologică

V. MANAGEMENT ȘI MONITORIZARE

Implementarea strategiei Sat Inteligent pentru comuna Larga va fi gestionată printr-un model participativ, care implică toate părțile interesate relevante. Structura de management este formată dintr-un Grup de Inițiativă Locală (GIL), coordonat de un grup de lucru operațional format din reprezentanți ai administrației publice locale, membri ai comunității și experți externi.

5.1. Procesul de management și abilitare

Echipa de implementare a strategiei este formată din minimum 4 persoane, fiecare având un rol bine definit.

Tabel 7. Structura echipei de management și rolurile în implementarea strategiei

Rol	Responsabilități	Profil necesar
Coordonatorul proiectului	- Coordinarea tuturor activităților strategiei. - Asigurarea comunicării eficiente între părțile interesate. - Supervizarea alocării resurselor și respectarea termenelor.	- Experiență în managementul de proiect. - Bune abilități de organizare și comunicare.
Consultant în dezvoltare comunitară	- Mobilizarea comunității și organizarea întâlnirilor participative. - Identificarea nevoilor și propunerilor cetățenilor. - Susținerea procesului participativ în toate etapele implementării strategiei.	- Expert în implicarea comunitară. - Abilități de facilitare și mediere.
Responsabil tehnic și financiar	- Monitorizarea utilizării resurselor financiare. - Coordinarea achizițiilor și verificarea implementării tehnice a proiectelor. - Asigurarea respectării cerințelor legale și financiare.	- Expert în finanțe și achiziții publice. - Cunoștințe despre infrastructură și soluții tehnologice.
Consultant în digitalizare, energie regenerabilă, turism și sustenabilitate	- Oferirea consultanței pentru implementarea soluțiilor digitale, energiei regenerabile, dezvoltare și promovare a turismului și soluții sustenabile. - Monitorizarea impactului ecologic al proiectelor. - Susținerea utilizării instrumentelor digitale pentru participarea cetățenilor și gestionarea resurselor.	- Specialist în tehnologiile digitale și sustenabilitate, turism, energie regenerabilă. - Cunoștințe despre utilizarea tehnologiilor verzi și integrarea lor în comunități rurale.

A. Parteneri strategici

Implementarea strategiei va fi susținută de următorii parteneri strategici:

- **Administrația publică locală (Primăria):** oferă suport logistic, legal și administrativ.

- **ONG-uri și instituții educaționale locale:** sprijină activitățile de educare și implicare comunitară.
- **GAL „Porțile Nordului”** – oferă suport tehnic, metodologic și financiar în implementarea strategiei.
- **Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER:** furnizează expertiză în dezvoltarea rurală și sprijină accesarea fondurilor.
- **Solidarity Fund PL în Moldova:** oferă mentorat și bune practici din alte localități europene care implementează conceptul Smart Villages.
- **ONDRL**
- **Oficiul Național de Implementare a proiectelor de mediu**
- **Primăria Arbore județul Suceava**
- **Primăria Comunei Moțca Județul Iași**
- **Primărie Silbertral, Austria**
- **USM, Facultatea de Jurnalism și Științe ale Comunicării** – dezvoltarea competențelor de comunicaer, formări, instruiți, ateliere practice
- **Băștinași** specialiști în IT
- **Corpul Păcii**
- **ADR Nord**
- **CALM.**

B. Model de management participativ

Strategia va fi implementată printr-un model participativ care pune cetățenii în prim-plan. În acest sens:

- Se vor organiza **grupuri de lucru tematice** (infrastructură, digitalizare, cultură și educație, turism) pentru a implica experți și membri ai comunității cu interese și competențe specifice.
- Deciziile importante vor fi discutate în cadrul **întâlnirilor publice periodice**, asigurând transparența și implicarea activă a comunității.
- **Instrumente digitale** (platforme online) vor fi utilizate pentru monitorizarea progresului și colectarea feedback-ului cetățenilor.

Modelul de management asigură implicarea constantă a comunității prin:

- **Întâlniri publice periodice, organizate semestrial:** cetățenii sunt consultați în luarea deciziilor și pot oferi feedback despre implementarea strategiei.
- **Instrumente digitale:** platformele online vor facilita accesul la informații, implicarea activă în proiecte și monitorizarea progresului.
- **Campanii de conștientizare:** evenimente și ateliere pentru informarea locuitorilor despre beneficiile proiectelor și implicarea lor în procesele decizionale.

C. Plan de dezvoltare a capacităților și abilităților pentru smart village – comunitatea Larga

Scopul:

Planul de dezvoltare a capacităților și abilităților are ca obiectiv sprijinirea comunității din Larga în implementarea Strategiei Smart Village, prin instruirea și mobilizarea actorilor locali, dezvoltarea competențelor tehnice și administrative, precum și crearea unei culturi participative.

Obiective specifice:

1. Creșterea capacităților instituțiilor locale pentru gestionarea eficientă a proiectelor.
2. Dezvoltarea abilităților tehnice și digitale ale comunității pentru a sprijini digitalizarea serviciilor publice.
3. Promovarea culturii participative prin implicarea activă a cetățenilor în procesele decizionale.
4. Dezvoltarea competențelor pentru gestionarea resurselor naturale și promovarea sustenabilității.
5. Consolidarea abilităților pentru promovarea turismului rural și a patrimoniului cultural.

Tabel 8. Plan de capacitate și dezvoltare a abilităților

Activități de capacitate și dezvoltare a abilităților	Contribuția la obiectivele specifice/operaționale	Rezultate așteptate	Indicatori de rezultat	Perioada	Resurse financiare necesare	Potențiale surse de finanțare
Instruire pentru coordonarea proiectelor și atragerea fondurilor	Sprijină implementarea obiectivelor prin creșterea capacității administrative.	Echipa locală capabilă să gestioneze eficient proiectele.	50 de participanți instruiți; min. 3 proiecte anuale atrase.	2025	50.000 lei	Fonduri europene, Rețeaua LEADER, ONG-uri locale.
Ateliere de alfabetizare digitală pentru cetățeni	Contribuie la digitalizarea serviciilor publice și implicarea cetățenilor (3.1, 3.4).	Cetățeni capabili să acceseze platforme digitale și servicii online.	Min. 800 de participanți instruiți; creșterea utilizării platformei digitale.	2025-2026	30.000 lei	Programe naționale de digitalizare, sponsorizări IT.
Training pentru gestionarea resurselor naturale și reciclare	Sprijină gestionarea eficientă a deșeurilor și monitorizarea resurselor (1.4, 3.2).	Creșterea conștientizării ecologice și a gradului de reciclare.	10 de campanii realizate; min. 30% de deșeuri reciclate.	2025-2027	40.000 lei	Fonduri pentru protecția mediului, granturi ecologice.
Formare în managementul turismului rural și promovare culturală	Dezvoltă infrastructura turistică și culturală (1.3, 4.2, 4.3).	Actori locali pregătiți să gestioneze afaceri turistice și să organizeze evenimente.	30 de participanți instruiți; creșterea numărului de turiști cu 150 anual.	2025-2026	60.000 lei	Fonduri europene pentru dezvoltare rurală, sponsorizări private.
Sesiuni de formare în utilizarea energiei regenerabile și eficiență energetică	Contribuie la obiectivele de sustenabilitate (2.1, 2.2, 2.3).	Comunitatea informată despre beneficiile energiei regenerabile și utilizarea eficientă.	10 sesiuni organizate; 50% din instituții utilizează energie verde.	2025-2027	70.000 lei	Fonduri pentru energie verde, programe de eficiență energetică.
Workshopuri participative pentru implicarea cetățenilor în procesul decizional	Sprijină implicarea comunității în implementarea strategiei (3.4, toate obiectivele).	Creșterea participării active a cetățenilor la procesul decizional.	Min. 150 participanți la workshop-uri; nivelul de	2025-2029	20.000 lei	Granturi pentru participare civică, sponsorizări ONG-uri locale.

			participare comunitară.			
Vizite de studiu în alte localități Smart Villages	Transfer de bune practici pentru toate direcțiile strategice.	Îmbunătățire a capacităților echipei de implementare prin exemple concrete.	Min. 5 vizite organizate; transfer de cunoștințe implementat.	2025-2026	100.000 lei	Solidarity Fund PL, Fonduri europene pentru cooperare internațională.

5.2. Monitorizarea și evaluarea strategiei

Tabel 9. Plan de monitorizare și evaluare a strategiei

Aspect monitorizat/evaluat	Frecvență	Cine colectează datele	Cine analizează datele	Indicatori de progres	Raportare	Scopul raportării
Progresul activităților planificate	Continuă, semestrial	Echipa de implementare	Echipa de implementare/ expert extern	% activităților realizate	Paport de progres	Ajustarea planului de acțiuni și bugetului anual
Rezultatele proiectelor implementate	Continuă, semestrial	Coordonator de proiect	Echipa de implementare Consiliul comunal	Număr de proiecte finalizate	Raport anual	Evaluarea eficienței proiectelor
Contribuția la obiectivele strategiei	O dată pe an	Echipa de implementare, lideri ai grupurilor	Consiliul comunal	Indicatori de rezultat specifici strategiei (vezi tabelul de mai sus)	Raport anual	Analiza impactului asupra obiectivelor strategice
Utilizarea bugetului	Continuă, semestrial	Responsabil tehnic și financiar	Echipa de implementare Consiliul comunal	% din buget utilizat conform planificării	Raport anual	Transparență financiară, ajustarea bugetului
Impactul asupra comunității	O dată la 3 ani	Echipa de implementare, cetățeni (prin sondaje)	Expert extern, Adunarea Generală Consiliul comunal	Nivelul de satisfacție al locuitorilor	Raport la 3 ani	Revizuirea strategiei, planificarea unei noi etape
Eficiența soluțiilor implementate	O dată la 3 ani	Echipa de implementare, parteneri strategici	Expert extern Consiliul comunal	Reducerea costurilor, creșterea accesibilității	Raport la 3 ani	Identificarea bunelor practici, actualizarea strategiei

Anexa 1. Lista activităților de implicare comunitară în cadrul procesului de elaborare a Strategiei

Data	Denumirea activității	Scopul și descrierea activității
01.11.2024	Workshop I cu expert internațional	Procesul la început cu un atelier interactiv, facilitat de un expert internațional în dezvoltarea satelor inteligente. Scopul acestui workshop a fost de a introduce conceptul SMART Village, de a analiza modele de succes din Europa și de a seta o direcție clară pentru elaborarea strategiilor.
05.11.2024	Ședință organizatorică. Inițierea creării Grupului de Inițiativă Locală (GIL)	Această ședință a avut ca scop planificarea metodologiei de lucru și formarea Grupului de Inițiativă Locală (GIL) , format din reprezentanți ai administrației locale, sectorului privat, societății civile și locuitori activi. Grupul a fost responsabil de coordonarea întregului proces de elaborare a strategiilor.
05.11-13.11.2024	Sondaj sociologic	Un sondaj a fost desfășurat la nivelul comunității pentru a identifica percepțiile, nevoile și provocările locuitorilor. Prin această activitate, au fost colectate date relevante pentru analiza SWOT și stabilitatea direcțiilor prioritare de dezvoltare.
14.11.2024	Ședința I a GIL Larga	Membrii Grupului de Inițiativă Locală au realizat o analiză a sondajului sociologic și au realizat analizei SWOT a localității, identificând punctele forte, oportunități, provocările și riscurile în procesul de dezvoltare.
06.12.2024	Ședință II a GIL Larga	În urma analizei inițiale, a fost formulată viziunea de dezvoltare a localității și au fost stabilite obiectivele strategice și specifice ale strategiei.
27.12.2024	Ședința III a GIL Larga	Membrii GIL au lucrat la schema vizuală a strategiei , conturând principalele domenii de intervenție și acțiuni esențiale care vor fi implementate pentru atingerea obiectivelor stabilite.
06.01.2025	Workshop II cu expert internațional	Un al doilea workshop, susținut de expertul internațional, a avut ca scop consolidarea viziunii și a obiectivelor strategiei. În plus, participanții au fost inspirați de soluții inovative folosite în alte sate inteligente din Europa.
09.01.2025	Ședință IV a GIL Larga	A fost definit Planul de acțiuni , stabilind pentru fiecare domeniu strategic măsurile specifice ce vor fi implementate, responsabilii și sursele de finanțare posibile.
10.01.2025	Workshop III cu expert internațional	Acest atelier sa axat pe managementul și monitorizarea implementării strategiei , oferind exemple de bune practici din Estonia și alte comunități SMART. Participanții au învățat despre metode eficiente de implementare și măsurare a impactului acțiunilor propuse.

16.01.2025	Ședință V a GIL Larga	Membrii GIL au lucrat la dezvoltarea planului de management, monitorizare și evaluare , stabilind indicatorii de performanță care vor măsura succesul implementării strategiilor SMART Village.
28.01.2025	Sesiune de feedback cu expertul extern	Strategia SMART Village Larga a fost revizuită împreună cu expertul internațional, care a oferit recomandări pentru crearea documentului final.
28.02.2025	Audieri publice pe baza versiunii finale a Strategiei „Larga-sat inteligent”	Discuții și ajustări pe baza variantei finale a Strateiei Smart. Împreună cu localnicii contribuim la dezvoltarea potențialului local, revitalizarea și îmbunătățirea serviciilor publice de bază și îmbunătățirea condițiilor de viață.
Luna martie 2025	Aprobarea Strategiei de către Consiliul comunal Larga.	Legalizarea Strategiei la nivel local.

Anexa 2. Proiecte implementate de Primăria comunei Larga 2011-2024

nr. d/o	Nume Proiect / Activitate	Cost (lei)	Sursa de finanțare	Indicatori de produs realizați	Indicatori de rezultat realizați
1.	Construcția Centrului Comunitar de servicii sociale integrate An.2012	3 081 014	FISM-II, APL Larga	Construcția centrului cu utilaj integral pentru servicii sociale	Prestarea serviciilor sociale pentru comunitate: Plasament temporar, Consiliere psihologică, Kinetoterapie, Asistență medicală primară, Resocializare, Asistență igienico-sanitară, Cantină socială, Îngrijire la domiciliu, Serviciul de informare, Serviciul logopedic, Orientare profesională, Croitorie și rep. Hainelor 5060 locuitori
2.	Schimbarea ferestrelor la Școala de Muzică din Larga An.2012	34 500	APL Larga	12 ferestre schimbate	Conservarea energiei pentru edificiului Școlii de Muzică din Larga 96 elevi
3.	Reparația acoperișului Liceului teoretic Larga An.2012	22 400	APL Larga	Reparația capitală a frontonului Liceului	Evacuarea apelor de pe acoperiș, lichidarea mucigaiului din încăperi. 253 elevi
4.	Gazificarea sediului Primăriei An.2012	63 485	APL Larga	Conectarea la gaze naturale, construcția cazangeriei cu instalarea a 2 cazane și a blocului de alimentare cu apă	Aducerea la normativele igienoclimaterice a birourilor din sediul primăriei

5.	Reparația exterioară a Căminului cultural din Larga An.2013	931 366	FISM-II, APL Larga	Reparația capitală a acoperișului, schimbarea tâmplăriei, renovarea fațadei, integral	Păstrarea și renovarea edificiului, conservarea energiei
6.	Amenajarea clasei de șah la Liceul Larga An.2013	39 577	FISM-II, APL Larga	Complet de șah: mese, scaune, inventar, reparația încăperii	Promovarea șahului, ridicarea nivelului educațional în Liceu. 253 elevi
7.	Schimbarea tâmplăriei la Grădinița de copii „Andrieș” An.2013	98 000	Bugetul de stat	Schimbarea tâmplăriei la grădinița de copii integral	Conservarea energiei 54 copii
8.	Schimbarea ferestrelor la sala sportivă Gimnaziul Larga An.2013	100 000	Bugetul de stat	Schimbarea a 8 blocuri de ferestre	Conservarea energiei 195 elevi
9.	Reparația capitală a acoperișului Grădiniței de copii „Andrieș” An.2014	238 425	Bugetul de stat	Reparația capitală a acoperișului	Conservarea energiei și edificiului 54 copii
10.	Completarea cu mobilier a Grădiniței de copii „Andrieș” An.2014	66 690	FISM-II, APL Larga	2 complete de pătucuri, mese și scaune	Ridicarea normelor igieno-sanitare 54 copii
11.	Schimbarea scaunelor în sala mare a Căminului cultural Larga	322 000	FISM-II, APL Larga	500 scaune noi schimbate	Ridicarea normelor igieno-sanitare

	An.2015				
12.	Construcția blocurilor sanitare la Grădinițele de copii „Prichindel”, „Albinuța” și „Andrieș” an.2014	99 640	APL Larga	Construcția și amenajarea a 3 blocuri sanitare	Ridicarea normelor igieno-sanitare 172 copii
13.	Renovarea magistralei apeductului din sectorul „Josu” a satului Larga An.2015	294 984	Bugetul de stat, APL Larga	Reconstrucția a 5020 m de magistrală de apeduct	Conectați la apeduct 227 gospodării casnice, Gimnaziul Larga, 8 agenți economici
14.	Forarea sondei arteziene pentru apă în sectorul „Josu” a satului Larga An.2016	974 121	Fondul Ecologic Național, APL Larga	Forarea sondei, construcția turnului de apă și conectarea la magistrală	Conectați la apeduct 227 gospodării casnice, Gimnaziul Larga, 8 agenți economici
15.	Reparația podelei la sala sportivă Gimnaziul Larga An.2016	185 430	Consiliul raional Briceni, APL Larga	Reparația capitală a podelei la sala de sport	Ridicarea normelor igieno-sanitare 253 copii & secții sportive
16.	Construcția a 2 pavilioane de pasageri în satul Larga An.2016	72 000	Fondul Rutier, APL Larga	Construcția a 2 pavilioane pentru pasageri și amenajarea terenului aferent	Ridicarea normelor igieno-sanitare
17.	„Administrare transparentă – cetățeni informați” An.2016	145 130	PNUD Moldova, APL Larga	Reparația capitală a sălii de conferințe și completarea cu utilajul special pentru transmiterea ședințelor On-line	Ridicarea nivelului de transparență a procesului decizional a APL Larga, Ridicarea normelor igieno-sanitare

18.	Extinderea apeductului comunal în sectorul „Susu” An.2016	32 200	Consiliul raional Briceni, APL Larga	520 m de apeduct construit	Conectați 17 gospodării
19.	Reparația capitală a podelei la Complexul Sportiv din Larga An.2017	454 200	Bugetul de stat, APL Larga	Schimbarea podelei	Ridicarea normelor igieno-sanitare
20.	Eficiența consumului de energie la Complexul Sportiv din Larga An.2017-2019	1 795 699	Fondul pentru Eficiență Energetică, APL Larga	-construcția cazangeriei pe biomasă, 2 cazane & colectoare solare -schimbarea tâmplăriei, 153 m ² -schimbarea iluminatului interior	Conservarea energiei, utilizarea energiei regenerabile, ridicarea normelor igieno-sanitare
21.	Renovarea parcului central din Larga An.2018	127 000	Bugetul de stat, APL Larga	Renovarea iluminatului din parc, 17 buc., instalarea scaunelor, 9 buc., instalarea elementelor pentru sport, 12 buc.	Sporirea securității rutiere din zonă
22.	Reparația capitală a acoperișului sediului Primăriei Larga An.2018	506 030	Bugetul de stat, APL Larga	Renovarea acoperișului sediului primăriei	Păstrarea și renovarea edificiului, conservarea energiei
23.	Construcția pavilionului de comercializare a producției	225 195	PNUD Moldova, APL Larga	Construcția pavilionului în piața din Larga	Respectarea normelor sanitare la comercializarea produselor animaliere

	animaliere în piața comunală din Larga An.2018				
24.	Renovarea sistemului de iluminare stradală din satul Larga An.2018-2019	149 997	Bugetul de stat	Instalarea a 100 de instalații de iluminat stradal pe o lungime de 10,2 km de drum	Sporirea securității rutiere din zonă
25.	Construcția Cazangeriei pe biomasă la Liceu și Școala de Muzică din Larga An.2019	3 386 164	Guvernul Japoniei, APL Larga	Construcția a unei cazangerii pe biomasă, 407 kW	Minimalizarea costurilor pentru încălzire instituțiilor de învățământ
26.	Extinderea apeductului comunal în sectorul „Patreasca” An.2019	50 807	APL Larga	1285 m de magistrală de apeduct	Conectați 38 de gospodării
27.	Amenajarea terenurilor de joacă la toate grădinițele din satul Larga An.2019	718 901	Bugetul de stat, APL Larga	3 terenuri de joacă în complet la 3 grădinițe de copii	Beneficiari 162 copii
28.	„Asistență tehnică pentru gunoiști din clusterul Larga” An.2019	1 155 911	Fondul Ecologic Național, APL Larga	Procurarea încărcătorului frontal cu utilaj de dezapezire	Lucrări la gunoiștile din primăriile Larga, Medveja, Coteala, Hlina, Beleaviniți, Berlinți și Cotiujeni
29.	Crearea „Laboratorului inovativ din Larga” An.2019	100 000	PNUD Moldova, APL Larga	Amenajarea centrului pentru laborator cu utilaj special pentru promovarea producției autohtone	Beneficiari direcți - Primăriile Larga, Medveja, Coteala, Hlina, Beleaviniți, Berlinți, Cotiujeni și

					persoanele interesate din zona de nord a RM.
30.	Reparația interioară a Grădiniței de copii „Albinuța” An.2020	96 365	AO „ProCoRe”, APL Larga	Reparația capitală a bucătăriei și sălii de joc	Ridicarea normelor igienosanitare, 42 copii
31.	Construcția terenului de minifotbal. An.2020	392 050	așteptarea aplicării de FMF	Federația Moldovenească de Fotbal	Construcția terenului de minifotbal
32.	Primirea unei autospeciale pentru pompieri voluntari An.2020	donăție	Primăria Silbertal, Austria	Primirea unei autospeciale pentru pompieri echipată integru	Ridicarea nivelului de siguranță antiincendiară și situații excepționale
33.	Construcția stației pentru Pompieri voluntari din Larga An.2020	237 174	APL Larga	Construcția garajului și centrului pentru pompieri voluntari	Nu unul ridicat de interacțiune și condiții adecvate pentru pompieri voluntari
34.	Primirea a unei autospeciale de colectare a deșeurilor menajere An.2021	donăție	Primăria or. Viena, disc.27	Primirea unei autospeciale pentru colectarea deșeurilor menajere solide	Pornirea serviciului specializat de colectare a deșeurilor
35.	Primirea a 200 de tomberoane pentru deșeuri menajere An.2021	donăție	Primăria or. Viena, disc.27	Serviciu integru de colectare a deșeurilor menajere solide	Completarea autospecialei pentru prestarea serviciului de colectare a deșeurilor

36.	Trensportarea tomberoanelor Viena-Larga An.2021	150 000	Asociația de băștinași	Transportarea a 200 de tomberoane donate de primăria or. Viena, disc.27	Implicarea Băștinașilor din Larga în proiecte comunitare
37.	Reastaurarea Bisericii din lemn „Sfinta Treime” din Larga An.2021-2022	3 368 149	Asociația de Băștinași, Guvernul RM, CR Briceni, APL Larga	Restaurarea Bisericii: - schimbarea fațadei din lemn; - restaurarea acoperișului; - schimbarea tîmplăriei Bisericii	Restaurarea Monumentului de arhitectură
38.	Construcția pieței agricole din Larga An.2020	238 018	MidL, PNUD APL Larga, asociația de băștinași	Construcția a două pavilioane de comercializare la aier liber din Larga	Promovarea producătorilor locali
39.	Reducerea cheltuielilor pentru încălzirea sediului Primăriei An.2022	86 520	APL Larga	Construcția unei cazangerii pe biomasă și conectarea Primăriei	Eficientizarea consumului de energie
40.	Construcția trotuarului Centru-Gimnaziu An.2022	1 802 085	USAID Programul Comunitatea mea, APL Larga	Construcția trotuarului din centrul satului pînă la Gimnaziu	Ridicarea nivelului de trafic rutier
41.	Construcția a două casteluri de apă An.2022	2 008 068	Satul European	Construcția a două turnuri de apă tip Rojnovschii	Accesul echitabil la apă un factor important pentru localitate

42.	Procurarea unui tractor multifuncțional An.2023	1 399 500	AIPA, APL Larga	Procurarea unui tractor cu remorcă, cositoare, lamă de dezapezire ș.a.	Asigurarea calității factorilor de mediu și a traficului rutier
43.	Renovarea trotuarului pe porțiunea pod-parc An.2024	580 000	APL Larga	Construcția trotuarului 470 m. cu 2 scaune și 6 urne	
44.	Reconstrucția monumentului comun din cimitir An.2024	472 520	APL Larga		
45.	Extinderea iluminatului stradal PT286 și PT247 An.2024	142 050	APL Larga	47 corpuri de iluminat	
46.	Renovarea trotuarului pe sectorul parc-liceu An.2024	721 214	APL Larga	520 m. Trotuar + 3 banchete & 8 urne pentru gunoi	
47.	Reparația Acoperiș Școala de muzică An.2024	580 585	DRRM & APL Larga	Constucția acoperișului + burlane	
48.	Reparația podurilor în școala de muzică An.2024	127 500	APL Larga	Reconstucția tuturor podurilor	

Anexa 3. Lista membrilor GIL

[illegible]